

Csillagászat történet

Csillagászati gyűjtemények Magyarországon

Az alábbi jegyzék azokat a múzeumokat, kiállításokat sorolja fel, amelyek csillagászati eszközöket, tárgyakat mutatnak be, illetve csillagászzal kapcsolatos objektumokat (pl. meteoritokat) is tartalmaznak. A csillagászati vonatkozású tárgyak esetében nehéz lett volna éles határt vonni, így a listában olyan kiállítás is szerepel, ahol felsőgeodéziai vonatkozású eszközök láthatók. Nem terjeszthetjük ki listánkat azonban — már csak terjedelmi okokból sem — azokra a könyvtárakra, amelyek érdekes, értékes csillagászati műveket tartalmaznak.

A listánkban használatos rövidítések: H, K, Sze, Cs, P, Szo, V = a hét napjainak kezdőbetűi

Bd = belépődíj
Ism = múzumi ismertető (katalógus, leírás)
Lev = levelezőlap
Eml = emléktárgy kapható

Ahol a belépődíj összegét közöltük, az adat 1989. jan. 1-jére érvényes! Esetleges változásokért nem vállalhatunk felelősséget.

Összeállította: I. BARTHA LAJOS

I. Csillagászati múzeumok

EGER

"Csillagásztoronny" (Specula)
(A Tanárképző Főiskola Csillagászati Múzeuma)
3300 Eger, Szabadság tér 2.

Az egykori Eszterházy-obszervatórium 18. sz-i, zömmel angol gyártmányú műszereinek kiállítása. Nyitva: dec. 20.—márc. 15.: Szo, V: 9:30—13 ó.; márc. 16.—máj. 20.: K-V: 9:30—13 ó.; máj. 21.—júl. 10.: K-V: 12:30—16 ó.; júl. 11.—dec. 20.: K-V: 9:30—13 ó.

Bd: 6 Ft, gyermekeknek 3 Ft. Ism, Lev., Eml

SZOMBATHELY

"Gothard Jenő Csillagászat történeti Kiállítás"
(ELTE Szombathelyi Gothard Jenő Asztrofizikai Obszervatóriuma)
9707 Szombathely
Vöröszászló út 112.

Gothard Jenő asztrofizikai, optikai, fényképészeti, elektromos eszközei, emléktárgyai és művei
Nyitva: H—P.: 8—16 ó. Ism (magyar és angol nyelven)

II. Csillagászati gyűjtemények

DEBRECEN

MTA Csillagászati Kutatóintézete
Napfizikai Obszervatóriuma
Debrecen, Egyetem tér 1. Botanikus-kert (Pf. 30., 4010)

Régi csillagászati műszerek és könyvek. Nem nyilvános gyűjtemény, megtekintése az intézet igazgatójával történő megállapodás és engedély szerint.

TATA

"Pozstoczky-gyűjtemény"
(Bemutató Csillagvizsgáló)
2890 Tata, Eötvös J. u.

Jól felszerelt amatőr csillagvizsgáló műszerei a századforduló idejéből.

TORDAS

"Sajnovics-gyűjtemény"
(Csupor Zoltán Mihály magángyűjteménye)
2463 Tordas, Sajnovics tér 7.
Plébánia

A gyűjtemény gerincét Sajnovics János tevékenységét valamint Sajnovics és Hell Miksa északi expedícióját bemutató dokumentumok alkotják. Emellett iparművészeti tárgyakat, néprajzi emlékeket, napórákat stb. tartalmaz.

Látogatása előzetes megállapodás szerint. Egyházi ünnepeken zárva!

III. Múzeumok csillagászati vonatkozású tárgyai

BALATONFÜRED

Jókai Emlékmúzeum ("Jókai-villa")
8230 Balatonfüred, Honvéd u. 1.

Jókai Mór csillagászati távcsöve és más tárgyai

Nyitva: máj. 1.—szept. 30.: K—V
10—18 ó., okt. 1.—ápr. 30.: K—V
9—17 ó.

Bd.:? kiadványok, Lev. Eml

BUDAPEST

Emlékek a magyar földmérés történetéből

(A Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat állandó kiállítása)
1149 Budapest, Bosnyák tér 5.

Régi geodéziai, helymeghatározási, térképészeti eszközök, tárgyak és térképek.

Nyitva: munkanapokon, munkaidőben. Bd: díjtalan. Esetleges engedély vagy csoportos látogatás a BGTV titkárságán ill. műszaki osztályán beszélhető meg.

A földtörténet emlékei Magyarországon

(Természettudományi Múzeum)
1088 Budapest, Múzeum krt. 14—16.
(a Nemzeti Múzeum épületében)

Meteoritok.

Nyitva: K—V: 10—18 ó.
Bd: 15 Ft, Ism, Lev., Eml

Budapest két évezrede

(Budapesti Történeti Múzeum)
Budavari Palota "E" épület
1014 Budapest, Szent György tér

Zsebnapórak, műszerész-körző a 15—16. századból. Nyitva: K—V: 10—18 ó. Bd: 10 Ft, Kiadványok, Lev.

DEBRECEN

Református Kollégiumi és
Egyházművészeti Múzeum

4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

Számos csillagászati, földmérési és fizikai eszköz a 18. és 19 századból. A régi műszerek iránt érdeklődőknek különösen ajánljuk!

Nyitva: K—Sz.: 9—17 ó., V:
10—13 ó. Bd: 15 Ft, csoportos látogatóknak 10 Ft, diákoknak 5 Ft. Kollégiumi történeti ismertető. Lev.

DIÓSGYŐR

Vármúzeum (Diósgyőri vár)
3534 Miskolc, Vár u. 24.

Három db 15. sz. végi csont napóra
Nyitva: ápr. 1.—ókt. 31.: 9—18 ó. (K—V). Ásatásleírás kapható.

ÉRD

Magyar Földrajzi Múzeum
2030 Érd, Budai út 4.

Helymeghatározó, térképező műszerek, napórák stb.

Nyitva: K—P: 14—18 ó., Sz—V: 10—18 ó. Bd: 8 Ft, Ism (magyar, német, angol), lev, "Földrajzi Múzeumi Füzetek" c. tudománytörténeti kiadvány.

ESZTERGOM

Duna Múzeum (Magyar Vizügyi Múzeum)
2500 Esztergom, Kölcsei u. 1.

Régi mérnöki, helymeghatározó eszközök

Nyitva: márc. 1.—okt. 31.: K—V: 10—18 ó. Bd: 8 Ft, Ism, Lev, különböző kiadványok

"Az esztergomi vár története"
(Vármúzeum)

2500 Esztergom, Szent István tér 1.
(A Bazilikánál)

Állatövi freskók és égboltábrázolás töredéke. Nyitva: K—V: 9—17 ó.

RUDABÁNYA

Érc- és Ásványbányászati Múzeum
3733 Rudabánya, Petőfi u. 24.

Az ásványgyűjteményben a nyírségi meteoritok, néhány más meteoritdarabbal és illusztrációkkal. A bányászati kiállításon két napóra, helymeghatározó műszerek.

Nyitva: minden nap 8—16 ó. Bd: 10 Ft, gyermekeknek 5 Ft. Múzeumi kiadványok kaphatók.

SÁROSPATAK

Iskolatörténeti és Egyházművészeti Kiállítás
(Tiszáninneni Református Egyház-

kerület Tudományos Gyűjteménye)
3950 Sárospatak, Rákóczi u. 1.

Csillagászati, felmérési, térképészeti és fizikai oktató eszközök. A régi eszközök iránt érdeklődők figyelmébe ajánljuk! A vezetés minden órában a Nagykönyvtárból indul!

Nyitva: H—P: 9—17 ó., V és munkaszüneti napon 9—10 ó. Egyházi ünnepeken zárva! Bd: 16 Ft, diákoknak, katonáknak 10 Ft. Ism, Lev

SOPRON

Erdészeti, Faipari és Földmérés-történeti Gyűjtemény
(Erdészeti és Faipari Egyetem)
9400 Sopron, Templom u. 4.

Figyelem! Ideiglenesen a Szent György tér 14. alatt látogatható!

Földmérési és helymeghatározó, szögmérő műszerek. Nyitva: H, K, Cs—V: 10—17 ó. Ism

SZOMBATHELY

Smidt Múzeum
9700 Szombathely, Hollán Ernő u. 2.

Történelmi gyűjtemény, nagyon szép és gazdag óragyűjteménnyel és napórákkal. Itt látható az egyetlen, hazánkban őrzött Kepler-kézírás.

Nyitva: K—V, nyáron 10—18 ó, télen 10—17 ó. között. Bd: 10 Ft, nyugdíjasoknak 5 Ft. Ism (magyar és német), Lev

TATA

Kuny Domonkos Múzeum
2892 Tata, Öregvár

Két 16. sz. eleji csont napóra.

Nyitva: máj 1.—okt. 31.: K—V 10—18 ó.; nov. 1.—ápr. 30: K—Szo 10—14 ó, V: 10—16 ó. Múzeumi kiadványok, Lev